

درس دهم: جهان‌های اجتماعی

سراسری

- ۵۷۲۰- کدام گزینه در ارتباط با تغییر جهان اجتماعی صحیح می‌باشد؟ (۱۳۹۲)
- ۱) تفاوت‌هایی که در لایه‌های سطحی جهان اجتماعی رخ می‌دهد، از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف محسوب می‌گردد و جهان اجتماعی با حفظ هویت خود، دگرگون می‌شود.
 - ۲) رشد و افول اقتصاد، کاهش و افزایش جمعیت، تغییر زبان و لهجه از جمله دگرگونی‌هایی است که منجر به تغییر جهان اجتماعی شده و گاه به ظهور جهان اجتماعی جدید منجر می‌شود.
 - ۳) یک جهان اجتماعی واحد، تحولات و صورت‌های مختلفی را در درون خود می‌پذیرد و تفاوت‌هایی که به ارزش‌ها و آرمان‌ها مربوط می‌شود، از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف است.
 - ۴) هر نوع تغییر در زندگی اجتماعی را می‌توان از نوع تغییر جهان اجتماعی دانست و تفاوت‌هایی که به حوزه‌ی ارزش‌ها، هنجارها و نمادها مربوط می‌شود، از نوع تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی است.

تکمیلی

- ۵۷۲۱- دلیل تفاوت همکاری اعضاء و اجزای جهان اجتماعی انسان‌ها با موجودات دیگر چیست؟
- ۱) جهان اجتماعی وابسته به انسان آگاه و برخوردار از خلاقیت است.
 - ۲) تغییرات جهان اجتماعی، تغییر در عقاید و ارزش‌هاست.
 - ۳) رفتار موجودات دیگر ناآگاهانه یا غریزی است.
 - ۴) تغییرات موجودات دیگر، تغییر در هنجارها و نمادهاست.
- ۵۷۲۲- برخورد انسان در قبال فرهنگی که از طریق آموزش و تربیت به او منتقل می‌شود، چگونه است؟
- ۱) صرفاً کنشگری فعال و تأثیرگذار است.
 - ۲) هم کنشگری فعال و هم موجودی منفعل است.
 - ۳) فقط موجودی منفعل و پذیرنده است.
 - ۴) نه کنشگری تأثیرگذار و نه موجودی پذیرنده است.
- ۵۷۲۳- تفاوت‌هایی که به باز می‌گردد، از نوع «تفاوت‌های میان جهان‌های اجتماعی مختلف» است.
- ۱) حوزه‌ی نمادها و هنجارها
 - ۲) آرمان‌ها و حوزه‌ی نمادها
 - ۳) اعتقادات اصلی و حوزه‌ی هنجارها
 - ۴) ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی
- ۵۷۲۴- تفاوت‌هایی که جزء تفاوت‌هایی است که یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌کند.
- ۱) در درون یک جهان واحد واقع شود
 - ۲) مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی نباشد
 - ۳) به عناصر ثابت و محوری جهان اجتماعی باز گردد
 - ۴) به هنجارها و نمادهای جهان اجتماعی مربوط باشد
- ۵۷۲۵- معانی محوری اسلام، همان مفاهیم و حقایقی هستند که و توحید و یکتاپرستی به عنوان عمیق‌ترین لایه‌ی اعتقادی جهان اسلام
 ۱) قبل از آن در جامعه‌ی جاهلی آن روز به نحو تحریف‌شده وجود داشت - خلافت و کرامت انسان و نیز آیت و نشانه بودن خداوند سبحان را نسبت به جهان به دنبال آورد.
 ۲) جامعه‌ی جاهلی در قبال آن‌ها مقاومت می‌کرد - ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای بعدی را سازمان داد و معنا بخشید.
 ۳) قبل از آن در جامعه‌ی جاهلی آن روز به نحو تحریف‌شده وجود داشت - ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای بعدی را سازمان داد و معنا بخشید.
 ۴) جامعه‌ی جاهلی در قبال آن‌ها مقاومت می‌کرد - خلافت و کرامت انسان و نیز آیت و نشانه بودن خداوند سبحان را نسبت به جهان به دنبال آورد.
- ۵۷۲۶- باید گفت در حکم بنیان‌ها و سنگ‌های اصلی آن فرهنگ هستند. جهان اسلام با نبود کردن سنگ‌های کلیدی جامعه‌ی جاهلی
 ۱) تأثیر نمادها در عقاید و هنجارها - لایه‌های پایین جامعه‌ی جاهلی را در خدمت نمادهای خود قرار داد.
 ۲) معانی عمیق هر فرهنگ - تغییرات گسترده در درون یک جهان اجتماعی در معانی حیاتی آن به وجود آورد.
 ۳) معانی عمیق هر فرهنگ - لایه‌های پایین جامعه‌ی جاهلی را در خدمت معانی حیاتی خود قرار داد.
 ۴) تأثیر نمادها در عقاید و هنجارها - تغییرات گسترده در درون یک جهان اجتماعی در نمادها و به تبع آن عقاید به وجود آورد.

۵۷۲۷- کدام یک از گزینه‌های زیر درباره‌ی جهان اجتماعی و جهان اسلام نادرست است؟

- (۱) یک جهان اجتماعی واحد، تحولات و صورت‌های مختلف را در درون خود نمی‌پذیرد.
- (۲) با آمدن مفاهیم بنیادین جهان اسلام، مفاهیم محوری جهان جاهلی شبه‌جزیره‌ی عربستان، یعنی شرک و بت‌پرستی، فرو ریخت.
- (۳) هر تغییری را که در زندگی اجتماعی رخ می‌دهد، نمی‌توان از نوع تغییر جهان اجتماعی دانست.
- (۴) معانی و مفاهیم عمیق جهان اسلام، آیت و نشانه بودن جهان را نسبت به خداوند سبحان به دنبال آورد.

۵۷۲۸- چنانچه شاید گمان کنیم که جهان اجتماعی دارای شکل واحدی است و صورت‌های متنوعی ندارد.

- (۱) چشم خود را بر جوامع دیگر بگشاییم
- (۲) فقط جهانی را ببینیم که در آن متولد شده‌ایم
- (۳) لایه‌های مختلف جهان اجتماعی را با روش علمی بررسی نماییم
- (۴) به تاریخ گذشته‌ی خود رجوع کنیم و جهان خود را با آنان مقایسه کنیم

۵۷۲۹- تفاوت‌هایی که به باز می‌گردد، تا زمانی که درون یک جهان اجتماعی واحد باقی خواهد ماند.

- (۱) حوزه‌ی نمادها و هنجارها - مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی نباشد
 - (۲) ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی - به عناصر ثابت و محوری جهان اجتماعی باز نگردد
 - (۳) حوزه‌ی نمادها و هنجارها - به تفاوت در لایه‌های عمیق‌تر منجر نشود
 - (۴) ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی - ناشی از تغییرات عمیق‌تر نباشد
- ۵۷۳۰- عامل پیدایش جهان‌های مختلف چیست و نتیجه‌ی نگاه به جوامع دیگری که هم اینک در دیگر نقاط جهان زندگی می‌کنند، کدام است؟

- (۱) کنش‌گری و تأثیرگذاری فعال و پذیرندگی محض انسان - پی بردن به تنوع جهان‌های اجتماعی
 - (۲) تنوع معرفت، اراده و اختیار انسان‌ها - فهم شکل واحد جهان اجتماعی و همکاری اعضای آن
 - (۳) کنش‌گری و تأثیرگذاری فعال و پذیرندگی محض انسان - فهم شکل واحد جهان اجتماعی و همکاری اعضای آن
 - (۴) تنوع معرفت، اراده و اختیار انسان‌ها - پی بردن به تنوع جهان‌های اجتماعی
- ۵۷۳۱- تفاوت در هنجارها و نمادها اما تفاوت‌هایی که به عناصر ثابت و محوری جهان اجتماعی باز گردد

- (۱) درون یک جهان واحد واقع می‌شود - یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌کند.
- (۲) مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی است - مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی می‌باشد.
- (۳) درون یک جهان واحد واقع می‌شود - مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی می‌باشد.
- (۴) مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی است - یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌کند.

۵۷۳۲- کدام عبارت در رابطه با تغییرات جهان اجتماعی درست است؟

- (۱) هر تغییری را که در زندگی اجتماعی رخ می‌دهد، می‌توان به نحوی از نوع تغییر جهان اجتماعی دانست.
- (۲) یک جهان اجتماعی واحد، تحولات، تغییرات و صورت‌های مختلف را در درون خود نمی‌پذیرد.
- (۳) گاه جمعیت یک جامعه کم یا زیاد می‌شود و اقتصاد آن رشد یا افول می‌کند اما جهان اجتماعی لزوماً هویت خود را حفظ می‌کند.
- (۴) گاهی جمعیت ثابت می‌ماند و درآمد ملی تغییر نمی‌کند اما تفاوت‌های دیگری به وجود می‌آید که نشان از ظهور جهان اجتماعی جدید دارد.

درس یازدهم: پیامدهای جهان اجتماعی

سراسری

۵۷۳۳- به ترتیب منظور از کنش‌های عقلانی معطوف به هدف، عقلانیت ابزاری و عقلانیت ذاتی چیست؟ (۱۳۹۲)

- (۱) آدمیان برای رسیدن به اهداف دنیوی از علوم تجربی استفاده می‌کنند - علوم تجربی قدرت پیش‌بینی و پیش‌گیری حوادث و مسائل طبیعی را به انسان می‌دهد - درباره‌ی ارزش‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد.
- (۲) علوم تجربی قدرت پیش‌بینی و پیش‌گیری حوادث و مسائل طبیعی را به انسان می‌دهد - درباره‌ی ارزش‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد - جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم، از موجودات و مواد خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند.
- (۳) آدمیان برای رسیدن به اهداف دنیوی از علوم تجربی استفاده می‌کنند - درباره‌ی ارزش‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد - جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم، از موجودات و مواد خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند.
- (۴) علوم تجربی قدرت پیش‌بینی و پیش‌گیری حوادث و مسائل طبیعی را به انسان می‌دهد - جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم، از موجودات خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند - درباره‌ی ارزش‌ها، آرمان‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد.

۵۷۳۴- ساختن جهانی جدید، نیازمند است و ممکن است

- (۱) موقعیت‌های جدید برای کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی - پیامدهای ضروری و الزامی آن باقی بماند.
- (۲) گسترش معرفت و آگاهی و اراده‌ی نوین - جهان موجود، اجازه‌ی بسط آن را ندهد.
- (۳) موقعیت‌های جدید برای کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی - جهان موجود، اجازه‌ی بسط آن را ندهد.
- (۴) گسترش معرفت و آگاهی و اراده‌ی نوین - پیامدهای ضروری و الزامی آن باقی بماند.

۵۷۳۵- مطلب زیر، مبین کدام ویژگی جهان متجدد از نظر «ماکس وبر» است؟

«علوم تجربی با روش تجربی خود، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری حوادث و مسائل طبیعی را به انسان می‌دهد.»

- (۱) بسط و توسعه‌ی عقلانیت ابزاری
- (۲) رویکرد دنیوی و این جهانی
- (۳) زوال عقلانیت ذاتی
- (۴) غلبه‌ی کنش‌های عقلانی معطوف به هدف

۵۷۳۶- تا زمانی که یک جهان اجتماعی از طریق «مشارکت اجتماعی افراد» پا برجاست اما با تغییر جهان اجتماعی موجود و

شکل‌گیری جهان اجتماعی جدید، الزام‌هایی به وجود می‌آید که این الزام‌ها

- (۱) تحول در عقاید و ارزش‌ها به قوت خود باقی است - بر فعالیت اجتماعی اعضای آن تأثیر می‌گذارد.
- (۲) پیامدهای ضروری آن نیز باقی است - فرصت‌ها و محدودیت‌های جدید را از بین می‌برد.
- (۳) تحول در عقاید و ارزش‌ها به قوت خود باقی است - فرصت‌ها و محدودیت‌های جدید را از بین می‌برد.
- (۴) پیامدهای ضروری آن نیز باقی است - بر فعالیت اجتماعی اعضای آن تأثیر می‌گذارد.

۵۷۳۷- کدام یک از عبارات‌های زیر در ارتباط با فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی نادرست است؟

- (۱) برخی از جهان‌ها استعدادهای معنوی انسان را نادیده می‌گیرند یا فرصت باروری و شکوفایی سطوح مختلف عقلانیت را فراهم نمی‌آورند.
- (۲) هر بخش از جهان اجتماعی، فرصت‌ها و محدودیت‌هایی دارد و ممکن است ظرفیت‌ها و توانمندی‌های دیگر بشر را نادیده انگارد یا از بین ببرد.
- (۳) برخی از جهان‌ها مانع از بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند و با رویکرد دنیوی خود، از توانمندی آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند.
- (۴) هر جهان اجتماعی بر اساس عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های مربوط به خود، افق‌ها و ظرفیت‌های جدیدی را برای انسان پدید می‌آورد.

۵۷۳۸- عبارت «جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم، از مواد و موجودات خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند؛ به

وسیله‌ی او به کار می‌روند، دگرگون می‌شوند و به مصرف می‌رسند و هیچ سزای ندارند.» بیانگر کدام یک از ویژگی‌های جهان متجدد از

نظر «ماکس وبر» است؟

- (۱) رویکرد دنیوی و این جهانی
- (۲) افسون‌زدایی
- (۳) قفس آهنین
- (۴) بسط و توسعه‌ی عقلانیت ابزاری

۵۷۳۹- جهان اجتماعی پدید می‌آید و این پدیده، پس از آن که تحقق پیدا کرد، پیامدها و الزام‌هایی را به دنبال می‌آورد که

- (۱) به واسطه‌ی کنش‌ها و رفتارهای ناآگاهانه‌ی انسان - به اعتبار و اراده‌ی انسان نیست.
- (۲) از بستر اعتبار و خواسته‌های آدمیان - تحت کنترل و اراده‌ی انسان قرار می‌گیرد.
- (۳) به واسطه‌ی کنش‌ها و رفتارهای ناآگاهانه‌ی انسان - تحت کنترل و اراده‌ی انسان قرار می‌گیرد.
- (۴) از بستر اعتبار و خواسته‌های آدمیان - به اعتبار و اراده‌ی انسان نیست.

۵۷۴۰- عبارت «جهان غرب در جهت تسلط انسان بر این عالم گام برداشت و زمینه‌های تاریخی و معرفتی خود را نیز در این مسیر به کار

گرفت.» بیانگر کدام یک از ویژگی‌های جهان متجدد از نظر «ماکس وبر» است؟

- (۱) بسط و توسعه‌ی عقلانیت ابزاری
- (۲) غلبه‌ی کنش‌های عقلانی معطوف به هدف
- (۳) افسون‌زدایی
- (۴) رویکرد دنیوی و این جهانی

۵۷۴۱- این مطلب که «در جهان متجدد، علوم‌ی که داور‌های ارزشی می‌کنند، از بین می‌روند.» مربوط به کدام یک از ویژگی‌های جهان

متجدد از نظر «ماکس وبر» است؟

- (۱) زوال عقلانیت ذاتی
- (۲) رویکرد دنیوی و این جهانی
- (۳) افسون‌زدایی
- (۴) بسط و توسعه‌ی عقلانیت ابزاری

۵۷۴۲- جهان اجتماعی پس از تحقق به وسیلهی پیامدها و الزام‌هایی را به دنبال می‌آورد. این پیامدها

- (۱) کنش و رفتار انسان - با وجود الزامی بودن، تأثیری بر فعالیت اجتماعی اعضای آن ندارد.
 - (۲) فرصت‌ها و محدودیت‌های موجود - موقعیت جدیدی برای کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی انسان به وجود می‌آورد.
 - (۳) فرصت‌ها و محدودیت‌های موجود - با وجود الزامی بودن، تأثیری بر فعالیت اجتماعی اعضای آن ندارد.
 - (۴) کنش و رفتار انسان - موقعیت جدیدی برای کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی انسان به وجود می‌آورد.
- ۵۷۴۳- «از بین رفتن متافیزیک» و «از بین رفتن راز از چهره‌ی عناصر جهان» به ترتیب، بیانگر کدام‌یک از ویژگی‌های جهان متجدد از نظر «ماکس وبر» است؟

- (۱) رویکرد دنیوی و این جهانی - بسط و توسعه‌ی عقلانیت ابزاری
 - (۲) زوال عقلانیت ذاتی - بسط و توسعه‌ی عقلانیت ابزاری
 - (۳) زوال عقلانیت ذاتی - افسون‌زدایی
 - (۴) رویکرد دنیوی و این جهانی - افسون‌زدایی
- ۵۷۴۴- کدام گزینه، ترتیب درستی از پیامدهای تغییر جهان اجتماعی موجود را نشان می‌دهد؟
- (۱) شکل‌گیری جهان اجتماعی جدید ← برداشته شدن الزام‌های جهان اجتماعی قبلی ← تأثیر الزام‌های جدید بر فعالیت اجتماعی اعضا ← به وجود آمدن الزام‌های جدید
 - (۲) برداشته شدن الزام‌های جهان اجتماعی موجود ← شکل‌گیری جهان اجتماعی جدید ← به وجود آمدن الزام‌های دیگر ← تأثیر الزام‌های جدید بر فعالیت اجتماعی اعضا
 - (۳) شکل‌گیری جهان اجتماعی جدید ← به وجود آمدن الزام‌های جدید ← تأثیر الزام‌های جدید بر فعالیت اجتماعی اعضا ← برداشته شدن الزام‌های جهان اجتماعی قبلی
 - (۴) برداشته شدن الزام‌های جهان اجتماعی موجود ← به وجود آمدن الزام‌های دیگر ← تأثیر الزام‌های جدید بر فعالیت اجتماعی اعضا ← شکل‌گیری جهان اجتماعی جدید

۵۷۴۵- از نظر ماکس وبر، مراد از «عقلانیت» در عبارت «غلبه‌ی کنش‌های عقلانی معطوف به هدف» و منظور از «هدف» می‌باشد.

- (۱) متافیزیک - استفاده از توانمندی‌های انسان برای آباد کردن عالم
 - (۲) دانش‌های تجربی - امور قابل دسترس در این جهان
 - (۳) دانش‌های تجربی - استفاده از توانمندی‌های انسان برای آباد کردن عالم
 - (۴) متافیزیک - امور قابل دسترس در این جهان
- ۵۷۴۶- کدام عبارت بیانگر ویژگی «قفس آهنین» برای جهان متجدد از نظر ماکس وبر است؟
- (۱) در جهان متجدد، متافیزیک و علوم که داورای‌های ارزشی می‌کنند، از بین می‌روند.
 - (۲) در جهان متجدد، آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند و برای رسیدن به این هدف‌ها از علوم تجربی استفاده می‌کنند.
 - (۳) دانش‌ها و علوم تجربی با روش تجربی خود، قدرت پیش‌بینی و پیش‌گیری حوادث و مسائل طبیعی را به انسان می‌دهند.
 - (۴) افرادی که قصد تسلط بر این جهان را دارند، به تدریج اسیر یک نظام اجتماعی برنامه‌ریزی‌شده‌ای می‌شوند که همه‌ی ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند.
- ۵۷۴۷- از نظر ماکس وبر، مراد از «عقلانیت ابزاری» در عبارت «بسط و توسعه‌ی عقلانیت ابزاری» و منظور از «عقلانیت ذاتی» در عبارت «زوال عقلانیت ذاتی» به ترتیب کدام است؟

- (۱) علوم تجربی - سطحی از عقلانیت که درباره‌ی ارزش‌ها، آرمان‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد.
 - (۲) علوم تجربی - عقلانیتی که با توجه به پیامدها و نتایج کارها، کنش‌های خود را انجام می‌دهد.
 - (۳) علوم انسانی - سطحی از عقلانیت که درباره‌ی ارزش‌ها، آرمان‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد.
 - (۴) علوم انسانی - عقلانیتی که با توجه به پیامدها و نتایج کارها، کنش‌های خود را انجام می‌دهد.
- ۵۷۴۸- از نظر ماکس وبر، کنش عرصه را بر سایر کنش‌ها تنگ می‌کند.

- (۱) عقلانی معطوف به ارزش
- (۲) عاطفی
- (۳) عقلانی معطوف به هدف
- (۴) سنتی

درس دوازدهم: انواع جهان اجتماعی

تکمیلی

۵۷۴۹- تقسیم‌بندی جوامع به «جوامع مکانیکی» و «جوامع ارگانیکی» بر چه اساسی انجام شده است و این تقسیم‌بندی در کدام نگاه به تاریخ ظهور پیدا می‌کند؟

- (۱) تقسیم کار - تک خطی
- (۲) پیشرفت ارتباطات - عرضی
- (۳) تقسیم کار - عرضی
- (۴) پیشرفت ارتباطات - تک خطی

۵۷۵۰- کدام یک از عبارات زیر، در رابطه با دیدگاه «عرضی بودن جهان‌های اجتماعی مختلف» نادرست است؟

- (۱) فرهنگ‌ها و تمدن‌ها بر اساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و دوره‌های مختلفی را طی می‌کنند. مسیر این تحولات یکسان نیست.
- (۲) جوامعی که متعلق به فرهنگ‌های مختلف هستند، با روابط متقابلی که دارند، می‌توانند از تجربیات یک‌دیگر استفاده کنند و با حفظ هویت خود، مسیر فرهنگ یک‌دیگر را ادامه دهند.
- (۳) فرهنگ سالم مطابق با نیاز خود، بخش‌هایی از فرهنگ‌های دیگر را انتخاب می‌کند و در صورتی که لازم باشد، تغییراتی را در آن‌ها به وجود می‌آورد و سپس از آن‌ها استفاده می‌کند.
- (۴) فرهنگ فعال همانند موجود زنده با جهان اطراف خود برخورد می‌کند. مردم‌شناسان از فرهنگ‌ها و تمدن‌های متفاوتی که در عرض یک‌دیگر قرار دارند، یاد کرده‌اند؛ مانند فرهنگ‌ها و تمدن‌های غرب، اسلام، چین و هند.

۵۷۵۱- کسانی که نگاه «تک‌خطی» به تاریخ دارند در این دیدگاه

- (۱) برای همه‌ی جوامع، مسیر مشابه و واحدی ترسیم می‌کنند - صورت‌های مختلف معانی پدیده‌های اجتماعی، جهان‌های متناسب با خود را به وجود می‌آورند.
- (۲) جهان‌های اجتماعی مختلف را در عرض یک‌دیگر می‌دانند - جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.
- (۳) برای همه‌ی جوامع، مسیر مشابه و واحدی ترسیم می‌کنند - جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.
- (۴) جهان‌های اجتماعی مختلف را در عرض یک‌دیگر می‌دانند - صورت‌های مختلف معانی پدیده‌های اجتماعی، جهان‌های متناسب با خود را به وجود می‌آورند.

۵۷۵۲- غرب بعد از رنسانس با همه‌ی جوامع متفاوتی که در آن پدید آمده است، هویت دارد. جامعه‌ی مقدس و معنوی را به دو

صورت می‌توان تقسیم کرد و قرآن کریم حرکت‌های اجتماعی بشر را به دو جریان تقسیم می‌کند.

- (۱) دینی و الهی - حق و باطل - توحیدی و اساطیری
- (۲) سکولار و دنیوی - حق و باطل - توحیدی و اساطیری
- (۳) سکولار و دنیوی - حق و باطل - توحیدی و اساطیری
- (۴) دینی و الهی - حق و باطل - توحیدی و اساطیری

۵۷۵۳- فرهنگ اساطیری که به قائل است، محصول می‌باشد.

- (۱) نگاه تک‌خطی به تاریخ - انحراف بشر از فرهنگ توحیدی
- (۲) وجود قدرت‌های فوق طبیعی - خروج انسان از جهان متعلق به طبیعت
- (۳) وجود قدرت‌های فوق طبیعی - انحراف بشر از فرهنگ توحیدی
- (۴) نگاه تک‌خطی به تاریخ - خروج انسان از جهان متعلق به طبیعت

۵۷۵۴- کدام عبارت با نگاه جامعه‌شناسانی که جوامع را در طول یک‌دیگر می‌بینند، سازگاری ندارد؟

- (۱) همه‌ی جوامع انسانی شبیه یک‌دیگر و در یک خط هستند. برخی جوامع در مراحل اولیه به سر می‌برند و بعضی دیگر در مراتب پیشرفته قرار گرفته‌اند.
- (۲) هر جامعه‌ی انسانی شبیه یک موجود زنده است که مراحل مختلف رشد را از دوران ابتدایی تا مراحل بزرگسالی طی می‌کند.
- (۳) همه‌ی جوامع مسیر واحدی دارند و جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.
- (۴) مسیر تحولات جوامع یکسان نیست؛ برخی از آن‌ها زمانی دراز تداوم پیدا می‌کنند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می‌روند.

۵۷۵۵- کدام عبارت در رابطه با «فرهنگ سکولار» نادرست است؟

- (۱) فرهنگی است که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های آن مربوط به این جهان است.
- (۲) همه‌ی ظرفیت‌ها و استعدادهای انسان در این فرهنگ در خدمت این جهان به کار گرفته می‌شود.
- (۳) در این فرهنگ جهان دیگر انکار نمی‌شود اما در محدوده‌ی منافعی که برای خواسته‌های این جهانی بشر دارد، پذیرفته می‌شود.
- (۴) ظرفیت‌ها و خواسته‌های معنوی انسان‌ها در این فرهنگ به فراموشی سپرده می‌شود.

۵۷۵۶- کدام عبارت با نگاه جامعه‌شناسانی که به تفاوت موضوع علوم اجتماعی و علوم طبیعی توجه کرده‌اند، سازگاری ندارد؟

- (۱) هیچ جامعه‌ای با حفظ هویت خود نمی‌تواند مسیر فرهنگ دیگر را ادامه دهد.
- (۲) پدیده‌های اجتماعی سرشار از معانی متفاوتند. این معانی می‌توانند صورت‌های مختلفی داشته باشند.
- (۳) جوامع دارای فرهنگ‌های مختلف، با روابط متقابلی که دارند، می‌توانند از تجربیات یک‌دیگر استفاده کنند.
- (۴) فرهنگ سالم و فعال، مطابق با نیاز خود، فرهنگ‌های مترقی دیگر را الگوی خود قرار می‌دهد و سعی در شبیه شدن به آن‌ها می‌نماید.

۵۷۵۷- کدام عبارت متناسب با دیدگاه کسانی است که نگاه تک‌خطی به تاریخ دارند و تقسیم جهان‌های اجتماعی به حق و باطل بر چه

مبنایی است؟

- (۱) برخی جوامع در مراحل اولیه به سر می‌برند و بعضی دیگر، در مراتب پیشرفته قرار گرفته‌اند - نوع فرهنگ و اعتقادات افراد
- (۲) فرهنگ‌ها و تمدن‌ها بر اساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، مقاطع مختلفی را می‌پیمایند - صادق یا کاذب بودن عقاید افراد
- (۳) برخی جوامع در مراحل اولیه به سر می‌برند و بعضی دیگر، در مراتب پیشرفته قرار گرفته‌اند - صادق یا کاذب بودن عقاید افراد
- (۴) فرهنگ‌ها و تمدن‌ها بر اساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، مقاطع مختلفی را می‌پیمایند - نوع فرهنگ و اعتقادات افراد

درس سیزدهم: شناخت اجتماعی

سرانسی

۵۷۵۸- تأثیر شناخت علمی بر شناخت عمومی و تأثیر شناخت عمومی بر شناخت علمی به ترتیب عبارت است از: (فارغ از کشور ۱۳۹۲)

- (۱) «آگاهانه بودن - تأمل و استدلال - حمایت» و «رشد فرهنگ - طرح پرسش - ایجاد محدودیت»
- (۲) «حل مشکلات - کشف حقیقت - رشد فرهنگ» و «طرح پرسش - حمایت - ایجاد محدودیت»
- (۳) «حل مشکلات - حمایت - ایجاد محدودیت» و «رشد فرهنگ - طرح پرسش - تأمل و استدلال»
- (۴) «کشف حقیقت - طرح پرسش - رشد فرهنگ» و «تأمل و استدلال - حمایت - آگاهانه بودن»

تکلیلی

۵۷۵۹- ما انسان‌ها با وارد شدن به جهانی که دیگران در آن به سر می‌برند همچنین ما درباره‌ی شناخت عمومی

- (۱) در مجموعه‌ای از شناخت‌ها با آن‌ها شریک می‌شویم - بیشتر می‌اندیشیم و کمتر از آن استفاده می‌کنیم.
- (۲) توانایی انجام کنش‌های اجتماعی را بدون آگاهی به دست می‌آوریم - کمتر می‌اندیشیم و بیشتر آن را به کار می‌بریم.
- (۳) در مجموعه‌ای از شناخت‌ها با آن‌ها شریک می‌شویم - کمتر می‌اندیشیم و بیشتر آن را به کار می‌بریم.
- (۴) توانایی انجام کنش‌های اجتماعی را بدون آگاهی به دست می‌آوریم - بیشتر می‌اندیشیم و کمتر از آن استفاده می‌کنیم.

۵۷۶۰- در کدام گزینه، موارد تأثیر شناخت عمومی بر شناخت علمی به درستی ذکر شده است؟

- (۱) طرح پرسش - ایجاد محدودیت - رشد فرهنگ
- (۲) حمایت - حل مشکلات - کشف حقیقت
- (۳) ایجاد محدودیت - رشد فرهنگ - حمایت
- (۴) طرح پرسش - حمایت - ایجاد محدودیت

۵۷۶۱- افراد جامعه چه زمانی، درباره‌ی شناخت عمومی می‌اندیشند و شناخت علمی در چه مواردی بر شناخت عمومی تأثیر دارد؟

- (۱) کنش‌های اجتماعی را بدون آگاهی انجام دهند - حل مشکلات، کشف حقیقت، رشد فرهنگ
- (۲) در کاربرد و استفاده از آن دچار مشکل شوند - طرح پرسش، حمایت، ایجاد محدودیت
- (۳) کنش‌های اجتماعی را بدون آگاهی انجام دهند - طرح پرسش، حمایت، ایجاد محدودیت
- (۴) در کاربرد و استفاده از آن دچار مشکل شوند - حل مشکلات، کشف حقیقت، رشد فرهنگ

۵۷۶۲- کدام مورد جزء ویژگی‌های شناخت علمی در مقایسه با شناخت عمومی نیست و شناخت علمی برای چیست؟

- (۱) ایجاد محدودیت - شناخت درست و نادرست بودن امور و پدیده‌ها
- (۲) آگاهانه بودن - استفاده‌ی عملی و زندگی در جهان اجتماعی
- (۳) آگاهانه بودن - شناخت درست و نادرست بودن امور و پدیده‌ها
- (۴) ایجاد محدودیت - استفاده‌ی عملی و زندگی در جهان اجتماعی

۵۷۶۳- این مطلب که «ما وقتی در جمعی قرار می‌گیریم که زبان ما را متوجه نمی‌شوند و ما نیز با زبان آنان آشنا نیستیم، به تفاوت زبان

خود و زبان آن‌ها پی می‌بریم و درباره‌ی این تفاوت، تأمل و اندیشه می‌کنیم» به کدام یک از موارد تأثیر شناخت علمی بر شناخت

عمومی اشاره دارد؟

- (۱) حل مشکلات
- (۲) تأمل و استدلال
- (۳) کشف حقیقت
- (۴) رشد فرهنگ

۵۷۶۴- کدام عبارت در رابطه با شناخت اجتماعی نادرست است؟

- (۱) ما اغلب از شناختی که نسبت به کنش‌های خود داریم و از اهمیت و نقشی که این شناخت در زندگی ما دارد، غافلیم.
- (۲) هیچ یک از کنش‌های اجتماعی ما بدون آگاهی انجام نمی‌شود. اگر این آگاهی نباشد، جهان اجتماعی دگرگون می‌شود.
- (۳) از آگاهی و شناخت عمومی با نام شناخت حاصل از زندگی یاد می‌شود؛ زیرا انسان این نوع شناخت را در طول زندگی خود به دست می‌آورد.
- (۴) انسان‌ها درباره‌ی جهان اجتماعی خود، دانستنی‌های فراوانی دارند. شناخت اجتماعی انواعی دارد که عام‌ترین و گسترده‌ترین نوع آن، فهم عرفی است.

۵۷۶۵- کدام یک از موارد زیر، جزء ویژگی‌های شناخت عمومی نمی‌باشد؟

- (۱) هنگام تعامل با دیگران از آن استفاده می‌کنیم.
- (۲) این شناخت را کمتر به کار می‌بریم.
- (۳) اندوخته‌ی مشترکی از دانش‌ها و آگاهی‌هاست.
- (۴) دربارهی این شناخت، کمتر می‌اندیشیم.

۵۷۶۶- شناخت علمی با به تدریج به عرصه‌ی فهم عرفی وارد می‌شود؛ به میزانی که

- (۱) روشن کردن خطاهای شناخت عمومی - نتایج شناخت عمومی جذب شناخت علمی می‌شود.
- (۲) استفاده از اندوخته‌ی معرفتی جامعه - نتایج شناخت علمی جذب شناخت عمومی می‌شود.
- (۳) روشن کردن خطاهای شناخت عمومی - نتایج شناخت علمی جذب شناخت عمومی می‌شود.
- (۴) استفاده از اندوخته‌ی معرفتی جامعه - نتایج شناخت عمومی جذب شناخت علمی می‌شود.

۵۷۶۷- این مطلب که «کاهش یا افزایش بی‌رویه‌ی جمعیت منطقه‌ای می‌تواند بستر فعالیت جمعیت‌شناسی را فراهم آورد» به کدام یک از

موارد تأثیر شناخت عمومی بر شناخت علمی اشاره دارد؟

- (۱) ایجاد محدودیت
- (۲) حمایت
- (۳) حل مشکلات
- (۴) طرح پرسش

۵۷۶۸- شناخت علمی نسبت به جهان اجتماعی چگونه آغاز می‌شود و شناخت عمومی چگونه حاصل می‌شود؟

- (۱) پرسش از شناخت عمومی - داوری دربارهی درست و نادرست بودن امور
- (۲) جست‌وجوی واقعیت‌ها از طریق تأمل در آن‌ها - داوری دربارهی درست و نادرست بودن امور
- (۳) پرسش از شناخت عمومی - اغلب به صورت ناخودآگاه و در جریان زندگی اجتماعی
- (۴) جست‌وجوی واقعیت‌ها از طریق تأمل در آن‌ها - اغلب به صورت ناخودآگاه و در جریان زندگی اجتماعی

درس چهاردهم: انواع شناخت علمی

تکمیلی

۵۷۶۹- «منبع شناخت حسی»، «استدلال عقلی دربارهی امور غیرطبیعی»، «منبع شناخت عقلی» و «استدلال عقلی دربارهی امور

محسوس» به ترتیب، متناسب با موارد ذکر شده در کدام گزینه است؟

- (۱) عالم طبیعت - استدلال تجربی - حقایق طبیعی و غیرطبیعی - استدلال تجربی
- (۲) حقایق طبیعی و غیرطبیعی - استدلال تجربی - عالم طبیعت - استدلال تجربی
- (۳) عالم طبیعت - استدلال تجربی - حقایق طبیعی و غیرطبیعی - استدلال غیرتجربی
- (۴) حقایق طبیعی و غیرطبیعی - استدلال غیرتجربی - عالم طبیعت - استدلال تجربی

۵۷۷۰- کدام یک از عبارت‌های زیر، در رابطه با «فرهنگ و علم» نادرست است؟

- (۱) جوامع مختلف بر اساس شناخت عمومی، اعتقادات، ارزش‌ها و نیازهای خود، با قوانین علمی برخوردهایی متفاوت دارند.
- (۲) همه‌ی جوامع، علومی را که به آن‌ها نیاز ندارند، دنبال نمی‌کنند و آن بخش‌هایی را که مخالف عقاید و باورهایشان باشد، نمی‌پذیرند.
- (۳) وقتی شناخت عمومی با بخشی از شناخت علمی مخالف باشد، یا شناخت عمومی جامعه تغییر می‌یابد و اصلاح می‌شود یا آن بخش از علوم انکار و طرد می‌شود.

- (۴) بسیاری از فرهنگ‌ها بر اساس شناخت عمومی خود، بخش‌هایی از شناخت علمی را انکار کرده و معنای علم را محدود ساخته‌اند اما هیچ فرهنگی وجود ندارد که با هر نوع شناخت علمی مخالفت نموده باشد.

۵۷۷۱- آیه‌ی شریفه‌ی «ان الشیاطین لیوحن الی اولیائهم لیجادلوکم» اشاره به کدام یک از انواع شناخت‌ها دارد و انسان چگونه می‌تواند به

شناخت عقلی دربارهی امور برسد؟

- (۱) شناخت شهودی - تفکر و استدلال دربارهی اموری که قبلاً حس کرده است یا امور طبیعی که قابل حس کردن نیستند
- (۲) شناخت حسی - کنار گذاشتن شناخت حسی که مربوط به امور جزئی است و تکیه بر انواع مختلف شناخت‌های مرموز درونی
- (۳) شناخت حسی - تفکر و استدلال دربارهی اموری که قبلاً حس کرده است یا امور طبیعی که قابل حس کردن نیستند
- (۴) شناخت شهودی - کنار گذاشتن شناخت حسی که مربوط به امور جزئی است و تکیه بر انواع مختلف شناخت‌های مرموز درونی

۵۷۷۲- منبع شناخت شهودی چیست و آیه‌ی شریفه‌ی «و اوحی ربک الی النحل ان اتخذی من الجبال بیوتا و من الشجر و مما یعرشون»

دلالت بر کدام معنای وحی دارد؟

- (۱) وحی و الهامات الهی و غیرالهی - معنای خاص وحی
(۲) الهامات صرفاً الهی - معنای عام وحی
(۳) الهامات صرفاً الهی - معنای خاص وحی
(۴) وحی و الهامات الهی و غیرالهی - معنای عام وحی

۵۷۷۳- «استدلال تجریدی» چیست و نسبت منبع شناخت حسی و منبع شناخت عقلی چگونه است؟

- (۱) استدلال عقلی درباره‌ی امور غیرمحسوس و غیرطبیعی - منبع شناخت حسی گسترده‌تر از منبع شناخت عقلی است.
(۲) استدلال عقلی راجع به امور محسوس و طبیعی - منبع شناخت عقلی اعم از منبع شناخت حسی است.
(۳) استدلال عقلی درباره‌ی امور غیرمحسوس و غیرطبیعی - منبع شناخت عقلی اعم از منبع شناخت حسی است.
(۴) استدلال عقلی راجع به امور محسوس و طبیعی - منبع شناخت حسی گسترده‌تر از منبع شناخت عقلی است.

۵۷۷۴- شناخت شهودی در کدام معیارها با شناخت عقلی تفاوت دارد و آیه‌ی شریفه‌ی «ان الشیاطین لیوحون الی اولیائهم لیجادلوکم» به

کدام معنای وحی اشاره دارد؟

- (۱) فقط منبع و روش - وحی در معنای خاص
(۲) ابزار، منبع و روش - معنای عام وحی
(۳) فقط منبع و روش - معنای عام وحی
(۴) ابزار، منبع و روش - وحی در معنای خاص

۵۷۷۵- ابزار شناخت شهودی و روش آن است و وحی در معنای عام

- (۱) عقل و دل انسان - ریاضت، تصفیه و تزکیه - همان شناخت مرموز درونی است که شامل همه‌ی الهامات می‌شود.
(۲) دل و قلب آدمی - نحوه‌ی رفتار و عمل آدمی - نوعی شناخت شهودی بوده که از طرف خداوند برای هدایت آدمیان به پیامبران اعطا شده است.
(۳) دل و قلب آدمی - نحوه‌ی رفتار و عمل آدمی - همان شناخت مرموز درونی است که شامل همه‌ی الهامات می‌شود.
(۴) عقل و دل انسان - ریاضت، تصفیه و تزکیه - نوعی شناخت شهودی بوده که از طرف خداوند برای هدایت آدمیان به پیامبران اعطا شده است.

درس پانزدهم: شناخت اجتماعی تجربی

سراسری >>>

۵۷۷۶- در ارتباط با غلبه‌ی رویکرد حسی و تجربی در جامعه‌شناسی و آسیب‌های ناشی از آن و پیدایش جامعه‌شناسی انتقادی کدام مراحل

صحیح می‌باشد؟ (فارغ از کشور ۱۳۹۶)

- (۱) شرایط خاص فرهنگی و تاریخی جهان متجدد ← رویکرد حسی و تجربی به علوم اجتماعی ← عدم امکان داورهای ارزشی و هنجاری نسبت به پدیده‌های اجتماعی ← تردید فیلسوفان علم در محدودیت علم به شناخت حسی ← پیدایش جامعه‌شناسی انتقادی
(۲) رویکرد حسی و تجربی به علوم اجتماعی ← عدم امکان داورهای ارزشی و هنجاری نسبت به پدیده‌های اجتماعی ← تبدیل علوم اجتماعی به علم ابزاری ← عدم امکان مقابله‌ی جامعه‌شناسی با ارزش‌های حاکم ← پیدایش جامعه‌شناسی انتقادی
(۳) غلبه‌ی دیدگاه حس‌گرایانه در علوم ← محدود شدن علم به علم تجربی ← عدم امکان داورهای ارزشی نسبت به پدیده‌های اجتماعی ← تردید فیلسوفان علم در محدودیت علم به شناخت حسی ← پیدایش جامعه‌شناسی انتقادی
(۴) محدود شدن معنای علم به علم تجربی ← رویکرد حسی و تجربی به علوم اجتماعی ← تبدیل علوم اجتماعی به علم ابزاری ← سیار و متغیر شدن شناخت علمی ← پیدایش جامعه‌شناسی انتقادی

تکمیلی >>>

۵۷۷۷- علت تردید فیلسوفانی که در مورد علم تحقیق و مطالعه می‌کنند، در آگاهی آنان به این حقیقت است که شناخت

حسی

- (۱) غلبه‌ی رویکرد انسان معاصر به حس‌گرایی - فقط بخشی از شناخت علمی است که حمایت از آن ریشه در شناخت عمومی و فرهنگ جهان غرب دارد.
(۲) محدود بودن علم به شناخت حسی - بدون استفاده از عقل بشر نمی‌تواند به صورت شناخت کلی علمی درآید.
(۳) محدود بودن علم به شناخت حسی - فقط بخشی از شناخت علمی است که حمایت از آن ریشه در شناخت عمومی و فرهنگ جهان غرب دارد.
(۴) غلبه‌ی رویکرد انسان معاصر به حس‌گرایی - بدون استفاده از عقل بشر نمی‌تواند به صورت شناخت کلی علمی درآید.

۵۷۷۸- عقل و شناختی که جامعه‌شناسی انتقادی با عنوان «فهم عرفی» یا «عقل جمعی» از آن استفاده کرد

- (۱) با حذف ابعاد ارزشی، علوم اجتماعی را به صورت یک علم ابزاری در ردیف علوم طبیعی قرار داد.
- (۲) امکان مقابله‌ی جامعه‌شناسی با ارزش‌های حاکم را از بین برد و به آن خصلتی محافظه‌کارانه نسبت به جهان و نظام اجتماعی موجود بخشید.
- (۳) شناخت علمی را در حاشیه‌ی شناخت عمومی قرار داد؛ به طوری که شناخت علمی به تبع شناخت عمومی، سیار و متغیر گردید.
- (۴) مانع شد جامعه‌شناسی نسبت به پدیده‌های اجتماعی داوری ارزشی و هنجاری کند و از این زاویه نسبت به پدیده‌ها یا نظام اجتماعی زبان به انتقاد بگشاید.

۵۷۷۹- ما امروزه در جهانی زندگی می‌کنیم که در آن معنای این تقسیم‌بندی آن است که

- (۱) به شناختی که حسی و تجربی نباشد، معرفت گفته نمی‌شود - معرفت علمی معرفتی است که با حس بتوان آن را اثبات یا ابطال کرد.
- (۲) فقط از شناخت‌های حسی و تجربی به اسم علم یاد می‌شود - درست یا نادرست بودن شناخت علمی صرفاً به وسیله‌ی حس معلوم نمی‌شود.
- (۳) فقط از شناخت‌های حسی و تجربی به اسم علم یاد می‌شود - شناخت علمی شناختی است که با حس بتوان آن را اثبات یا ابطال کرد.
- (۴) به شناختی که حسی و تجربی نباشد، معرفت گفته نمی‌شود - درست یا نادرست بودن معرفت علمی صرفاً به وسیله‌ی حس معلوم نمی‌شود.

۵۷۸۰- کدام‌یک از موارد زیر، جزء آسیب‌های رویکرد صرفاً حسی و تجربی به علوم اجتماعی نمی‌باشد؟

- (۱) با حذف ابعاد ارزشی، علوم اجتماعی را به صورت یک علم ابزاری در ردیف علوم طبیعی قرار داد.
- (۲) شناخت علمی را در حاشیه‌ی شناخت عمومی قرار داد و این، برخلاف دیدگاهی بود که شناخت علمی را کاشف حقیقت و معیاری برای درست یا نادرست بودن شناخت عمومی می‌دانست.
- (۳) ابزاری دانستن علوم اجتماعی، امکان مقابله‌ی جامعه‌شناسی را با ارزش‌های حاکم از بین برد و به آن، خصلتی محافظه‌کارانه نسبت به جهان و نظام اجتماعی موجود بخشید.
- (۴) مانع شد جامعه‌شناسی نسبت به پدیده‌های اجتماعی داوری ارزشی و هنجاری کند و از این زاویه نسبت به پدیده‌ها یا نظام اجتماعی زبان به انتقاد بگشاید.

۵۷۸۱- جهان اجتماعی متجدد به دلایلی که ریشه در دارد، در مقطعی از تاریخ خود، علوم حسی و تجربی را که نقطه‌ی قوتش

..... می‌باشد، مورد حمایت قرار داده است.

- (۱) رابطه‌ی شناخت عمومی و شناخت علمی - استفاده از ابزار حس و روش مشاهده و آزمایش
- (۲) شناخت عمومی و فرهنگ آن - یاری کردن انسان در تسلط بر عالم طبیعت
- (۳) شناخت عمومی و فرهنگ آن - استفاده از ابزار حس و روش مشاهده و آزمایش
- (۴) رابطه‌ی شناخت عمومی و شناخت علمی - یاری کردن انسان در تسلط بر عالم طبیعت

۵۷۸۲- معنای تقسیم شناخت‌های حسی و تجربی به و شناخت‌های غیرحسی و غیرتجربی به این است که

- (۱) معرفت - علم - شناخت علمی شناختی است که با حس بتوان آن را اثبات یا ابطال کرد.
- (۲) علم - معرفت - درست یا نادرست بودن شناخت علمی صرفاً به وسیله‌ی حس معلوم نمی‌شود.
- (۳) علم - معرفت - شناخت علمی شناختی است که با حس بتوان آن را اثبات یا ابطال کرد.
- (۴) معرفت - علم - درست یا نادرست بودن شناخت علمی صرفاً به وسیله‌ی حس معلوم نمی‌شود.

۵۷۸۳- باید گفت سبب شد تا آگاهی‌های پیشین بشر نسبت به جامعه‌ی انسانی، آگاهی‌های غیرعلمی دانسته شود و بدین ترتیب،

جامعه‌شناسی

- (۱) تضاد بین شناخت علمی و شناخت عمومی - دانشی معرفی شود که صرفاً در قرن نوزدهم متولد شده است.
- (۲) غلبه‌ی دیدگاه حس‌گرایانه - در شناخت جهان خارج، راه خود را از علوم تجربی به کلی جدا نماید.
- (۳) غلبه‌ی دیدگاه حس‌گرایانه - دانشی معرفی شود که صرفاً در قرن نوزدهم متولد شده است.
- (۴) تضاد بین شناخت علمی و شناخت عمومی - در شناخت جهان خارج، راه خود را از علوم تجربی به کلی جدا نماید.

۵۷۸۴- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) مشکل حس‌گرایان در این است که راه‌های دیگری را که برای شناخت عالم و از جمله شناخت جهان اجتماعی وجود دارد، مورد غفلت یا انکار قرار دادند.
- (۲) آگوست کنت، شناخت‌های شهودی و وحیانی و عقلانی را شناخت‌های غیرعلمی می‌دانست و آن‌ها را پندارهای مربوط به دوران کودکی و نوجوانی بشریت می‌خواند.
- (۳) رویکرد دنیوی انسان معاصر عامل مهمی است که او را، هم به سوی حس‌گرایی و هم به سوی انکار بخش‌های غیرتجربی و غیرحسی علوم سوق داد.
- (۴) در قرن نوزدهم، جامعه‌شناسی اگرچه با روش تجربی دنبال نمی‌شد اما موضوع آن مانند موضوعات طبیعی مورد بررسی قرار می‌گرفت.

درس شانزدهم: شناخت اجتماعی عقلی

سرآغازی

۵۷۸۵- علم اجتماعی عقلی، با استفاده از می‌تواند به شناخت ابعاد معنوی انسان و جهان بپردازد و با کمک دانش ابزاری مورد نیاز را برای تدبیر پدیده‌های اجتماعی فراهم آورد. اندیشه‌ی اجتماعی هگل به دلیل آسیب‌پذیر است. (۱۳۹۲)

- (۱) عقل تجربی - عقل ابزاری و شناخت عمومی و عرفی - محدود نمودن شناخت به معرفت عقلی
- (۲) عقل عملی - عقل نظری و تجربی و فهم عرفی - انکار ارزش علمی شناخت حسی و شهودی
- (۳) عقل نظری - عقل تجربی و شناخت عمومی و فهم عرفی - محدود نمودن شناخت به معرفت عقلی
- (۴) عقل نظری - عقل عملی و داوری ارزشی نسبت به جوامع مختلف - تنزل عقل نظری و عملی به شناخت عمومی

تکمیلی

۵۷۸۶- آسیب مهم رویکرد عقلی چه هنگام رخ می‌دهد؟

- (۱) با استفاده از عقل عملی به شناخت ابعاد معنوی انسان و جهان بپردازد و کمال آدمی را شناسایی کند.
- (۲) شناخت را فقط به معرفت عقلی محدود کند و منکر ارزش علمی شناخت حسی و شهودی شود.
- (۳) با کمک حس و با استفاده از عقل تجربی، دانش ابزاری مورد نیاز را برای تدبیر پدیده‌های اجتماعی فراهم آورد.
- (۴) عقل نظری و عملی را به شناخت عمومی تنزل ندهد اما ارزش شناخت علمی را نسبت به فرهنگ‌ها و جوامع مختلف حفظ کند.

۵۷۸۷- عقل در معنای خاص و عقل عملی

- (۱) ابزاری برای هر نوع شناخت و تلاش علمی و ذهنی انسان است که ابزار شناخت عمومی و عرفی به حساب می‌آید - به شناخت هستی‌ها می‌پردازد.
- (۲) فقط در تأملات فکری و فعالیت‌های روشمند علمی و ذهنی‌ای حضور دارد که به درک حقایق کلی می‌پردازد - به شناخت هستی‌ها می‌پردازد.
- (۳) ابزاری برای هر نوع شناخت و تلاش علمی و ذهنی انسان است که ابزار شناخت عمومی و عرفی به حساب می‌آید - بایدها و نبایدها و احکام ارزشی را شناسایی می‌کند.
- (۴) فقط در تأملات فکری و فعالیت‌های روشمند علمی و ذهنی‌ای حضور دارد که به درک حقایق کلی می‌پردازد - بایدها و نبایدها و احکام ارزشی را شناسایی می‌کند.

۵۷۸۸- معنای خاص عقلانیت در جهان غرب تا چه زمانی حضور داشته است و علوم اجتماعی عقلی در کجا نمی‌تواند وجود داشته باشد؟

- (۱) پیش از رد شناخت شهودی به عنوان یکی از انواع شناخت علمی - در جوامعی که نسبت به پدیده‌های اجتماعی، تفسیرهای عقلی وجود دارد.
- (۲) قبل از غلبه‌ی حس‌گرایی یعنی تا نیمه‌ی اول قرن نوزدهم - در فرهنگ‌هایی که شناخت عمومی جای عقل نظری و عملی را گرفته باشد.
- (۳) پیش از رد شناخت شهودی به عنوان یکی از انواع شناخت علمی - در فرهنگ‌هایی که شناخت عمومی جای عقل نظری و عملی را گرفته باشد.
- (۴) قبل از غلبه‌ی حس‌گرایی یعنی تا نیمه‌ی اول قرن نوزدهم - در جوامعی که نسبت به پدیده‌های اجتماعی، تفسیرهای عقلی وجود دارد.

۵۷۸۹- علم اجتماعی عقلی با استفاده از عقل نظری می‌تواند و رویکرد عقلی به علوم اجتماعی به دلیل این‌که ارزش شناخت علمی را نسبت به فرهنگ‌ها و جوامع مختلف حفظ می‌کند.

- (۱) به شناخت ابعاد معنوی انسان و جهان بپردازد - با کمک فهم عرفی، دانش ابزاری را برای تدبیر پدیده‌های اجتماعی فراهم می‌آورد
- (۲) ارزش‌ها و احکام لازم برای رسیدن انسان به آرمان‌هایش را شناسایی کند - عقل نظری و عملی را به شناخت عمومی تنزل نمی‌دهد
- (۳) ارزش‌ها و احکام لازم برای رسیدن انسان به آرمان‌هایش را شناسایی کند - با کمک فهم عرفی، دانش ابزاری را برای تدبیر پدیده‌های اجتماعی فراهم می‌آورد
- (۴) به شناخت ابعاد معنوی انسان و جهان بپردازد - عقل نظری و عملی را به شناخت عمومی تنزل نمی‌دهد

۵۷۹۰- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) منظور از علوم اجتماعی عقلی، علوم است که از معنای خاص عقل، یعنی عقل نظری و عملی، استفاده می‌کند.
- (۲) در جهان اسلام که عقل نظری و عملی مورد توجه بود، تفسیرها و تبیین‌های عقلی نسبت به پدیده‌های اجتماعی وجود داشت.
- (۳) عقل در معنای خاص، هم ابزار شناخت امور کلی و غیرطبیعی است و هم ابزار شناخت حسی و تجربی.
- (۴) برای شناخت حسی و تجربی، گاه از عبارت «عقل جزئی» و «عقل تجربی» یا «عقل ابزاری» استفاده می‌کنند.